

Воздвижење (поздизање) часног крста - Крстовдан

Овога дана празнују се два догађаја у вези са часним Крстом Христовим: прво проналазак часног Крста на Голготи, и друго повратак часног Крста из Персије опет у Јерусалим. Обилазећи Свету Земљу св. царица Јелена намисли да потражи часни Крст Христов. Неки старац Јеврејин, по имену Јуда, једини знаде место где се Крст нахођаше, па присиљен од царице изјави, да је Крст закопан под храмом Венериним, кога подиже на Голготи цар Адријан. Царица нареди, те порушише тај идолски храм, па копајући у дубину нађоше три крста. Док царица беше у недоумици, како да распозна Крст Христов, пролажаше мимо тога места пратња са мртвацем. Тада патријарх Макарије рече, да међу на мртваца редом један по један крст. Када метнуше први и други крст, мртвац лежаше непромењено. А када ставише на њ трећи крст, мртвац оживе. По томе познаше, да је то часни и животворни Крст Христов. Метнуше га по том и на једну болесну жену, и жена оздрави. Тада патријарх уздиже крст, да га сав народ види, а народ са сузама певаше: Господе помилуј! Царица Јелена направи ковчег од сребра и положи у њ часни Крст. Доцније цар Хозрој освојивши Јерусалим, одведе многи народ у ропство и однесе Крст Господњи у Персију. У Персији Крст је лежао 14 година. 628. год. цар грчки Ираклије победи Хозроја и са славом поврати Крст у Јерусалим. Ушавши у град цар Ираклије ношаше Крст на својим леђима. Но на једанпут стаде цар и не могаше ни корака крочити. Патријарх Захарија виде ангела, који спречаваше цару да у раскошном царском оделу иде под Крстом и то по оном путу по коме је Господ, бос и понижен, ходио. То виђење објави патријарх цару. Тада се цар свуче, па у бедној одећи и босоног узе Крст, изнесе га на Голготу, и положи у храм Васкрсења, на радост и утеху целог хришћанског света.

Тропар (глас 1):

Спаси Господи људи твоја и благослови достојаније Твоје, побједи всјем православним христијаном нашим на сопотивнаја даруја, и твоје сохрањаја крестом твојим житељство.

Света Плакила царица

Супруга цара Теодосија Великог. Била истинита хришћанка и по уму и по делима. Нарочито се одликовала помагањем бедних и болесних људи. Када су јој неки говорили, да се то не слаже с царским достојанством, она је одговорила: „царском звању приличи, да помаже новцем; моје пак личне трудове (око ништих) ја дајем Ономе који је благоизволео дати мени то звање." Упокојила се мирно око 400. год.

Преподобни мученик Макарије Солунски

Ученик св. Нифонта патријарха у време, када се овај бавио на подвигу безмолствовања у Ватопеду. Макарије жуђаше за мучеништом за Христа Господа, и умоли св. Нифонта за благослов. Прозорљиви патријарх видећи да је то воља Божја, благослови му пут на мучеништво. Макарије оде у Солун и у једној гомили Турака поче да говори о Христу као једином истинитом Богу. Турци га истуку и баце у тамницу. Кад су га извели на суд, Макарије викне Турцима: „о кад би ви познали истину и крстили се у име Оца и Сина и Св. Духа!" Турци му одсеку главу 1527. год. У том часу св. Нифонт видео духом из Ватопеда и објавио монаху мученичку смрт Макаријеву говорећи: „знај, чадо, да је сабрат твој Макарије скончао данас мученички, и да се узноси на небо торжествујући и радујући се Господом. Молитвама његовим да се и ми удостојимо блаженства".

Преподобна Марија Тарсијска

Живела сасвим развратно. Два монаха путујући кроз Тарс одседну у гостионици, где Марија провођаше блуд. Када приступи монасима, они је укореше и одгурнуше као нечисту. Она се на једанпут покаја, и зарече се тога часа никад више не грешити. Монаси је узеше и одведоше у женски манастир, где се Марија до старости подвизаваше. Удостојила се чудотворства и за живота.

Спаси, Боже, људе своје,
Спаси Господи,
Крстом часним Ти нам светли,
Крстом на води!
Крст је сила и знамење,
Крст је спасење.

Спаси, Боже Патријарха
И Владика српских збор
Дај му снаге да послужи
Твом Крсту часном!
Крст је сила и знамење,
Крст је спасење.
Спаси, Боже и све оне
Што су на власти,
Крст пресвети нек их чува
Црне пропасти!
Крст је сила и знамење.
Крст је спасење.
Спаси, Боже и сав народ
Што Ти се моли.
Нека Крстом свакој муци
Брзо одоли!
Крст је сила и знамење,
Крст је спасење.

РАСУЋИВАЊЕ

Као што се свећа од свеће пали, тако и добро дело од доброга дела. Неки патриције хтеде поклонити цркви један златан крст, па позва младог и искусног златара, даде му много злато на меру и поручи му, да изради крст какав он жељаше. Сиромашни кујунџија видећи колику жртву чини патриције ради душе своје, разгоре се срцем према Богу, па се реши, те и он додаде оној гомили злата патрицијевог својих десет златника. Када крст би готов, патриције измери крст, и нађе, да је тежи од онога злата што он даде младићу. И одмах стаде да кара младића као лопова, подозревајући га, да је утајио нешто од његовог злата, и на место утајеног злата метнуо неки други тежак метал. Када младић виде патриција јаросна, он му онда исповеди своје дело. „Приложих, рече, и ја од мога злата, као она удовица две лепте, да бих примио с тобом награду од Христа.“ Чувши ово патриције разнежи се срцем и рече честитом младићу: „од данас те узимам као свога сина и наследника целог мог имања“.

СОЗЕРЦАЊЕ

Да созерцавам преступ Јеровоамов и казну Божју (I Цар. 13), и то:

1. како Јеровоам сали два телета златна и нареди народу да им се клања као боговима;
 2. како пророк објави Јеровоаму негодовање Божје и чудесно расу олтар пред идолима;
 3. како Јеровоам пружи руку на пророка, но рука му се осуши, и тек по молитви пророка оздрави.
-

БЕСЕДА

о истинитости сведочанства Христова

*Ако ја свједочим сам за себе,□
истинито је свједочанство моје (Јов. 8,14).*

Светлост истинито сведочи кад сведочи о постојању сунца, и не лаже. Исто тако и Господ Исус истинито сведочи све што сведочи. Он је сишао међу људе као небески сведок, да посведочи постојање тројединог Бога, постојање света ангела и душа, љубав Божју према људима, Промисао Божји о људима, силу правде над неправдом, моћ истине над лажу, блажену бесмртност праведника и вечну муку грешника, васкрсење из мртвих, Суд Божји, и још много осталог, што су људи под велом греха само бледо наслућивали но нису знали

нити тврдо веровали. А пре свега да посведочи, да је Он Син Бога живог, раван Оцу Своме по бићу, сили и љубави, и раван Духу Божјем Светоме. Јер Сведок је морао прво посведочити Себе, да би се Његовим сведочанствима односно других тајни могло веровати. С гледишта чисте и непроменљиве истине свако је сведочанство Христово истинито, но с гледишта помрачених Јевреја оно није било истинито. За Бога, и ангеле Божје, и праведнике, и за вечност, и за време сведочанство је Његово истинито, за то Он и говори: истинито је свједочанство моје. Али за помрачене умове окорелих грешника то сведочанство није истинито, за то Он раније и рече Јеврејима: ако ја свједочим за себе свједочанство моје није истинито (5, 31). То јест: оно није истинито за вас Јевреје, у самој ствари оно је истинито само по себи.

О Госпoде преблагословени, Исусе Сине Бога живог и једини Спасе наш, избави нас од немоћи грешничкога ума и злобности грешничкога срца. Обасјај нас светлошћу речи Твојих, вечно истинитих. Теби слава и хвала вавек. Амин.